

6. สรุปผลการดำเนินงาน อพ.สธ. ปี 2558

6.1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปกป้องพันธุ์กรรมชาติ ให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ ดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช (ยกเว้นแต่กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ นำพื้นที่ของหน่วยงานมาสนองพระราชดำริ) และดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของส่วนราชการ ศูนย์วิจัย สถาบันทดลอง สถาบันการศึกษา พื้นที่ที่ประชาชนร่วมกันปกป้องรักษา จากนั้นมีการสำรวจขึ้นทะเบียนทำรหัสประจำต้นไม้ และทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ เช่น สัตว์และจุลินทรีย์ ทำการศึกษาด้านชีววิทยา สนับสนุนให้มีอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน ซึ่งหากรักษาป่าดั้งเดิมไว้ได้ ก็จะรักษาพันธุ์กรรมดั้งเดิมซึ่งจะทำการศึกษาและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปเมื่อมีความพร้อม

อพ.สธ. มีพื้นที่ปกป้องพันธุ์กรรมพืชอยู่ทุกภาคในประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่างๆที่ร่วมสนองพระราชดำริ

การปฏิบัติงานในภาพรวม หน่วยงานสนองพระราชดำริที่มีพื้นที่ปกป้องพันธุ์กรรมพืช ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินกิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช โดยมี อพ.สธ. ช่วยดูแลกำกับให้เป็นไปตามกรอบแผนแม่บทที่วางไว้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

แนวทางการดำเนินกิจกรรม

1. การสำรวจ ทำรหัสประจำต้นไม้ ทำรหัสพิกัด เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลในพื้นที่ขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หรือเอกชนที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริ เช่นในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ป่าที่ชาวบ้านร่วมใจปกป้องรักษา ป่าในสถาบันการศึกษา ป่าที่ใช้พื้นที่เป็นสวนสัตว์ ป่าในพื้นที่บริเวณเขื่อนต่าง ๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2. การสำรวจ ทำรหัสพิกัด และค่าพิกัดของทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ นอกเหนือจากพันธุ์กรรมพืช เช่น สัตว์ จุลินทรีย์ ตลอดจนทรัพยากรกายภาพต่าง ๆ เพื่อรวบรวมเป็นฐานข้อมูลในพื้นที่ขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หรือเอกชนที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริ

3. การสำรวจเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

4. สนับสนุนให้มีอาสาสมัครปกป้องรักษาทรัพยากรในระดับหมู่บ้าน

5. สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมและศึกษาด้านอนุกรมวิธานพืช

*หมายเหตุ

กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช ใช้พื้นที่เป็นเป้าหมายหลัก เพื่อดำเนินงานในกิจกรรม

สรุปงานในกิจกรรมปกปักพันธุกรรมพืช

การปฏิบัติงานในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช โดยเจ้าหน้าที่ อพ.สธ. และ/ชมรมคณะปฏิบัติงาน
วิทยาการ อพ.สธ. จำนวน 60 ครั้ง

ตัวอย่างการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อพ.สธ.

ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. – องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ณ สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

การปฏิบัติงานในกิจกรรมปกปักพันธุกรรมพืชโดยเจ้าหน้าที่ อพ.สธ.

การสำรวจบริเวณพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. และพื้นที่สำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช
อพ.สธ. ณ สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1/2558 ระหว่างวันที่ 7 - 10 มกราคม 2558

ครั้งที่ 2/2558 ระหว่างวันที่ 23 - 26 เมษายน 2558

ครั้งที่ 3/2558 ระหว่างวันที่ 18 - 21 มิถุนายน 2558

ครั้งที่ 4/2558 ระหว่างวันที่ 3 - 6 กันยายน 2558

ตัวอย่างการสำรวจบริเวณพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ. และพื้นที่สำรวจเก็บรวบรวม
พันธุกรรมพืช อพ.สธ. ณ สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างเดือน มกราคม - เดือน
กันยายน 2558

ตัวอย่างงานวิจัยต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมปกปักพันธุกรรมพืชและต่อเนื่องไปถึงกรอบการ
ใช้ประโยชน์ในอนาคต ได้แก่

1.1 การสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืชในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์ อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

โดย เจ้าหน้าที่ อพ.สธ. (หน่วยปฏิบัติการพฤกษศาสตร์)

ผลการสำรวจ

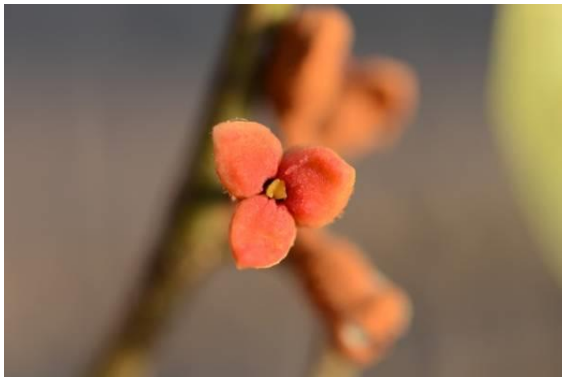
- ร่วมกับคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. สำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่ปกปัก
พันธุกรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ครั้ง
- สำรวจเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่
- ระบุชนิดพรรณไม้ที่เก็บรวบรวมจากพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี จำนวน 5 ชนิด
- เก็บตัวอย่างใบพืชที่จะนำไปทดลองทำชาสมุนไพรและวิเคราะห์สารสำคัญ

- จัดทำสรุปรายงานความหลากหลายของพรรณไม้ภายในพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี
- จัดทำสรุปรายงานความก้าวหน้าและรายงานวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี

ภาพพรรณไม้ที่สำรวจจากพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี : เขยต่าย

(*Glycosmis pentaphylla* (Retz.) DC)

ภาพพรรณไม้ที่สำรวจจากพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี : เลือดม้า, เลือดแรด
(*Knema globularia* (Lam.) Warb) ดอกเพศเมีย (ซ้าย), ดอกเพศผู้ (ขวา)

ภาพพรรณไม้ที่สำรวจจากพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี : กะอวม

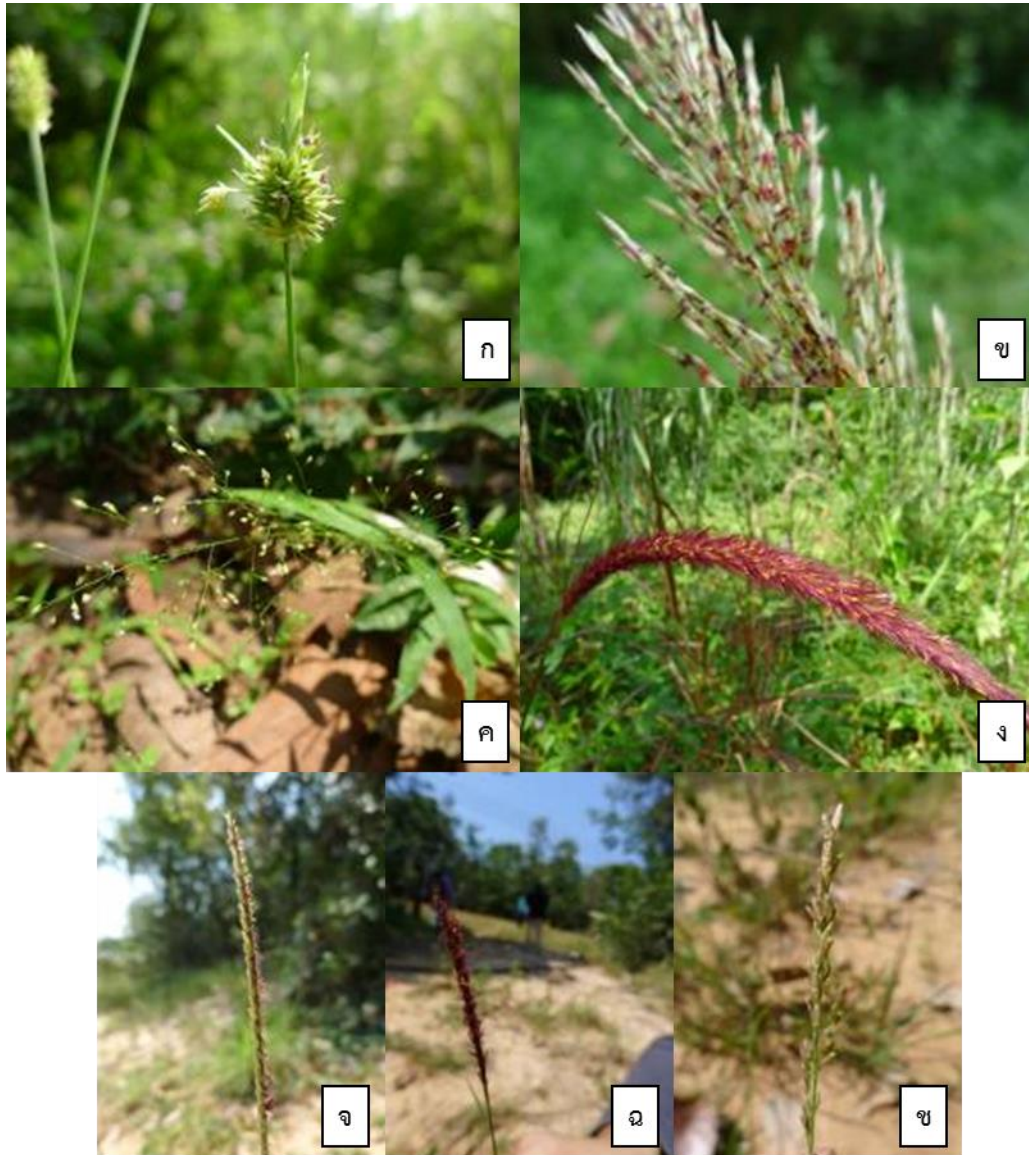
(*Acronychia pedunculata* (L.) Miq.)

1.2 ความหลากหลายของพืชวงศ์หญ้าในพื้นที่ปกปักพันธุ์กรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์ อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

โดย เจ้าหน้าที่ อพ.สธ. (หน่วยปฏิบัติการพฤกษศาสตร์)

ผลการสำรวจ

- จัดทำสรุปรายงานผลการสำรวจความหลากหลายของพืชวงศ์หญ้าฉบับสมบูรณ์

- ก) หญ้าปล้องก้านรูป *Sacciolepis indica* (L.) A. Chase ข) *Vetiveria lawsonii* (Hook.f.) Blatt. et McCann.
 ค) หญ้าจืด *Cyrtococcum accrescens* (Trin.) Stapf ง) หญ้าดอกม่วง *Pennisetum setaceum* (Forssk.) Chiov.
 จ) *Eremochloa muricata* (Retz.) Hack. ฉ) หญ้าไฟจี๊ด *Pogonatherum paniceum* (Lamk.) Hack.
 ช) หญ้ากอ *Eragrostis pilosa* (L.) P.Beauv.

**ตารางสรุปผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ อพ.สธ.ในพื้นที่ปกปักพันธุ์กรรมพืช
ในกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกปักพันธุ์กรรมพืช**

ชื่อหน่วยงาน	ชื่อโครงการ	พื้นที่	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
หน่วยปฏิบัติการ พฤกษศาสตร์	1. การสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืชในพื้นที่ปกปัก พันธุ์กรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี	พื้นที่ปกปักพันธุ์กรรมพืช อพ.สธ. - อสส. สวนสัตว์อุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. สำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่ปกปักพันธุ์กรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ครั้ง - สำรวจเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่ - ระบุชนิดพรรณไม้ที่เก็บรวบรวมจากพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี จำนวน 5 ชนิด - เก็บตัวอย่างใบพืชที่จะนำไปทดลองทำชาสมุนไพรและวิเคราะห์สารสำคัญ - จัดทำสรุปรายงานความหลากหลายของพรรณไม้ภายในพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี - จัดทำสรุปรายงานความก้าวหน้าและรายงานวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในพื้นที่สวนสัตว์อุบลราชธานี 	
หน่วยปฏิบัติการ พฤกษศาสตร์	2. ความหลากหลายของพืชวงศ์หญ้าในพื้นที่ปกปัก พันธุ์กรรมพืช อพ.สธ.-อสส. สวนสัตว์อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี		<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำสรุปรายงานผลการสำรวจความหลากหลายของพืชวงศ์หญ้าฉบับสมบูรณ์ 	